

Psice med brejostjo ponavadi ne potrebujejo posebne nege. Bolj pomembno je, da razumemo, kaj je za brejost normalno in kdaj je treba posredovati, če pride do različnih težav.

Brejost in porod pri psicah

Zelo koristno je, da psico, še preden postane breja, pregleda veterinar in ugotovi, ali da nima kakih zdravstvenih težav, ki bi lahko ogrozile njeno brejost. Kot vestni skrbniki poskrbimo, da je psica vsa obvezna in priporočljiva cepljenja opravila v predpisanih rokih, saj s tem zagotovimo, da bo v njenem telesu dovolj zaščitnih protiteles, ki bodo prešla tudi na plodove. Psica mora biti pred brejostjo brez zajedavcev v prebavilih, pa tudi brez krvnih zajedavcev.

Brejost

V povprečju traja brejost pri psicah nekako od 62 do 66 dni. Telesna teža breje psice se proti koncu brejosti v povprečju poveča za 15 do 25 odstotkov. Brejost lahko zanesljivo potrdimo šele okoli 18. do 19. dneva brejosti, odvisno pač od metode ugotavljanja. Najzanesljivejša metoda je ultrazvok, saj lahko potrdimo brejost že med 16-im in 20-im dnevom (veterinar pa lahko brejost zanesljivo potrdi šele kak dan kasneje). Ker pa vsi veterinarji nimajo na voljo ultrazvoka, se odločajo tudi za tako imenovano metodo otipavanja. Izkušena roka lahko otipa plodove že okoli 20. dneva brejosti.

Plodovi najbolj intenzivno rastejo v zadnji tretjini brejosti. Takrat psica potrebuje posebno prehrano, saj se njene potrebe po energiji in hranilnih snoveh povečajo tudi za polovico. Po izkušnjah poznavalcev je za breje psice najbolj primerna hrana za mladiče srednjih ali manjših pasem. Prav tako priporočamo, da breji psici razdelimo dnevni obrok na več delov, saj večjih obrokov zaradi pritiska rastočih plodov ne more zaužiti.

Med brejostjo se izogibajmo dajanju

zdravil, če seveda to ni nujno potrebno. Uporabljamo lahko le zdravila, ki jih predpiše veterinar. Če psica že pred brejostjo redno dobiva zdravila, se posvetujemo z veterinarjem, ali naj ji jih dajemo tudi med brejostjo.

En dan pred porodom se v organizmu psice zgodijo velike hormonske spremembe. Izkušen vzreditelj pa bo opazil spremembe že nekaj dni pred porodom, ko psici nabreknejo mlečne žleze, iz sramnice pa se začne izločati prozorna sluz. En dan pred porodom se pojavi tudi značilen padec telesne temperature za približno eno stopinjo Celzija.

Porod

Večina psic bo skotila mladiče sama in brez kakršnekoli pomoči. Težave med porodom pa so pogostejše pri pritlikavih pasmah in pri pasmah s kratkim gobčkom ter z veliko glavo (angleški buldog, mops ipd.). Zaradi zapletov pri porodu, ko se psički ne morejo roditi po normalni, vaginalni poti, so pri teh pasmah pogostejši porodi s carskim rezom.

Porod po naravni poti poteka v treh fazah. **Prva faza** se začne s prvimi porodnimi krči maternice in se zaključi, ko je maternični vrat povsem odprt in pripravljen, da gredo mladički skozenj. Skrbnik seveda krče maternice le težko opazi, lahko pa ugotovi sopihanje, nemir, bruhanje, neješčnost in ostajanje v kotišču. Prva faza poroda lahko traja 6 do 24 ur. V temu času je priporočljivo, da ne zganjamo hrupa, da ne bi psice še dodatno vznemirjali. Zagotovimo ji topel in miren prostor. Med porodom jo brez potrebe ne vznemirjamo, saj lahko ob naravnemu rojevanju storimo le malo.

Druga in tretja faza poroda se pojavljata izmenično. Druga faza se zaključi z rojstvom mladiča, tretja faza pa z izločanjem ploda iz posteljice. Ker je pri psicah mladičev ponavadi več, se fazi izmenjujejo. Med rojstvi posameznih mladičev lahko mine 15 minut, lahko pa se ta čas razpotegne na 4 ure in celo več. Če se naslednji mladič ne rodi v štirih urah po prejšnjem mladiču ali če se psica več kot 30 minut aktivno trudi, da bi kotila, je to znak za alarm in posvetovati se moramo z veterinarjem.

Večina mladičev se koti z glavo in prednjima tačkama naprej, približno 40 odstotkov mladičkov pa se skoti v tako imenovani zadnjični legi. To ponavadi ne pomeni težave, razen če se mladiček materinim naporom navkljub ne pomakne iz porodnega kanala. V takem primeru je seveda potrebna veterinarska pomoč.

Mladički

Psica po porodu vsakega mladiča pregrizne popkovino, ga osvobodi posteljice in ga temeljito "osuši" in dodobra očisti. S tem dejanjem mladiča ne le očisti in ga z jezikom temeljito "osuši", pač pa tudi zmasira, s čemer spodbudi njegovo dihanje in krepki svoje materinske instinkte. Psica mladičkovo posteljico ponavadi tudi zaužije, kar je del njenega naravnega vedenja, hkrati pa s tem spodbuja izločanje mleka.

Mladička je treba torej po porodu osušiti. Preverimo, ali enakomerno diha. Če ima težave z dihanjem, očistimo zunanje dihalne poti, če to ni dovolj, pokličimo veterinarja. Če mati sama ne očisti mladičev, to storimo sami s čisto, mehko krpo.